

Koloreztatzeko mihisea

EHGAMEk seigarren aldiz antolatzen duen LGBTBI literatur lehiaketako sarien irabazlea

Ainhoa Learte Usabiaga

– Tipititin, tipititin, tipititin, ...

Iratzargailuaren soinu bortitz eta karrankariak esnatu nau, egunero legez, azken bolada honetan azalera itsatsita dudan lo arinetik. Bira erdia eman dut eta burua burkoaren azpian gorde dut. Ez da minutu bat igaro berriro jo duenean. Oraingoan Martaren, programatutako ahotsaren, mintzo metalikoak lagunduta: “Jaiki, Jon, esnatu, gaur egun ederra izango da-eta!”.

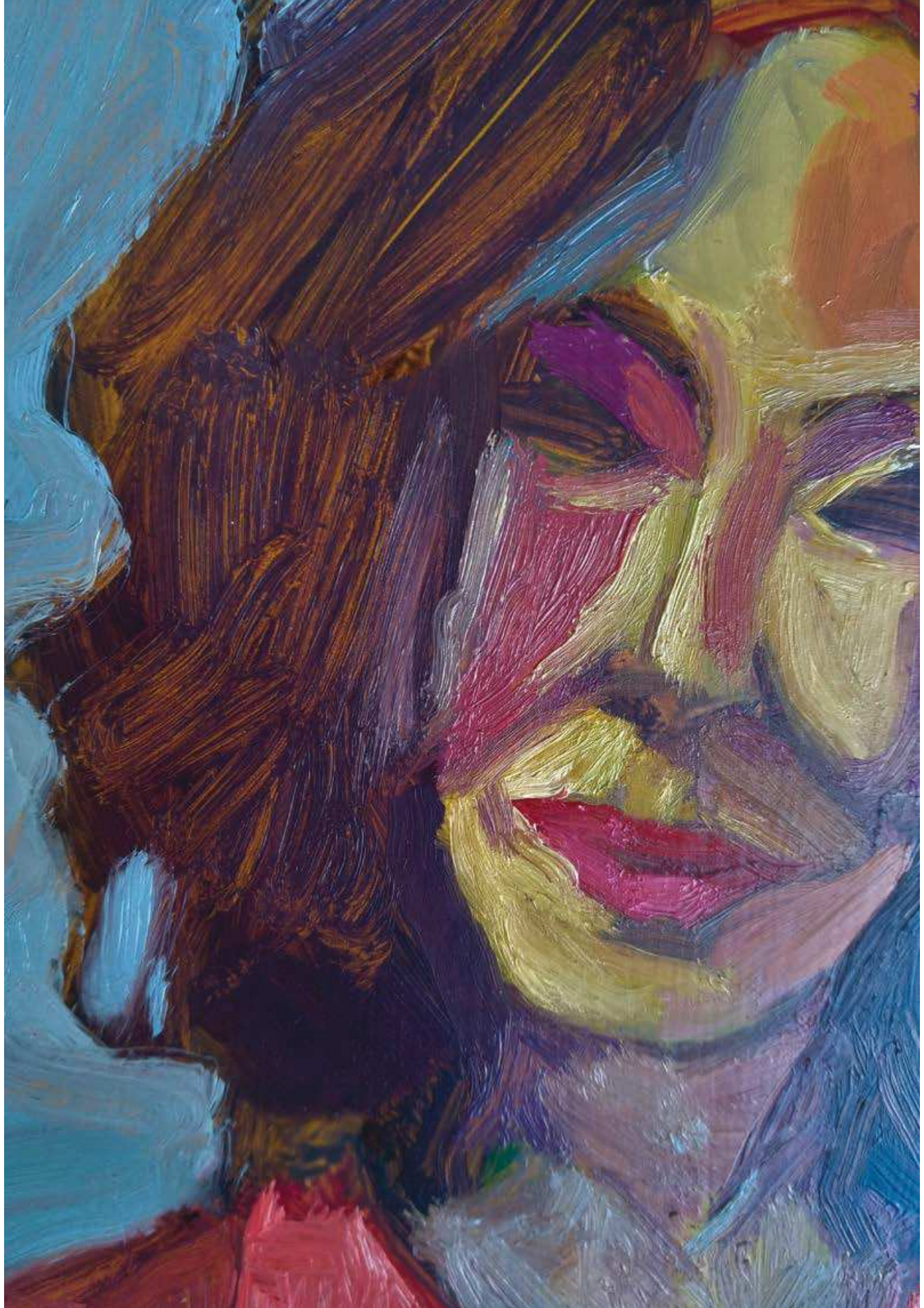
Gorroto dut mezu hori, gorroto dut hitz bakoitza, egun bakoitza, goiz bakoitza... Nagikeria ederra dut! Ez, ez da nagikeria! Ez ezazula zeure burua engainatu, Jon. Egia da. Benetan sentitzen dudana korapiloa da, hemen, eztarriaren erdian, akidura itzela, samin ikaragarria. Eguneroko perspektiba neure begi bistatik igaro da, jada benetakoa izango balitz bezala: ikastolarako autobusa, eskolak, eskubaloiko entrenamendua... eta korapiloa handitzen ari zait, hainbestearino non ezin dudan arnasarik hartu. Itotzen ari naiz. Zerbaitek bularra aldea estutzen nau eta logela bueltaka sumatzen dut, jira eta buelta...

Jauzi batez utzi dut ohea eta haizea hartu dut behin eta berriz, behin eta berriz... Kostata, baina berreskuratu dut normaltasuna; disimulu handiz begiratu dut ea ama inguruan ote dabilen. Ez dut horrela ikustea nahi, ez baitut kezkatzerik nahi, nahikoa du berak berearekin nire arazoekin ere kezkatu dadin.

Dutxatzen ari naizen bitartean, buruan dabilkit, agian, beharbada, gaurko eguna bestelakoa izango dela. Zergatik ez? Onenean, ni bakean uztea erabaki dute; onenean, beste biktima bat topatuko zuten; onenean ni mutil arrunta naiz; onenean, ez naiz desberdina...

Nire gorputza begiratzen dut arretaz; ispiluak egunetik egunera harritzen nauen irudia itzuli dit: nire sexua gordeta dago ile-mordoiloaren atzean, eta gero eta garaiago nabarmentzen da. Nire bularrean lehenengo ileak ageri dira eta ezpainaren gaineko bibotea agerikoa eta desatsegina da, oso. Neure buruak nazka ematen dit, higuin handia. Ezin dut saihestu. Goizeko 8ak dira eta han, urrutira autobusa dakusat. Beti juxtu antzera iritsi ohi naiz geltokira, haiek ni ikus ez nazaten. Berdin dio. Beti ikusten naute.

– “¡Mitxe, Mitxe, Mitxe maricón! ¡Maricón, maricóón!”.

Goizero-goizero oihu berberarekin jasotzen naute. Korapiloak estutu egiten du eztarrian, itotzeraino. Baina berdin zaie, haiek ez dute *ikusten* eta *ikusiko* balute ere, ez litzaieke axola izango, izan ere, besteen sufrimenduak ez die batere eragiten.

Sara, Leire eta besteak inguruan ditut eta beraiei esker behin-behineko su-etena lortzen dut. Begiradek eta keinuek bere horretan jarraitzen dute, baina ohitu naiz tarteka "ez ikustera". Gozatu egiten dut nire koadrilako nesken elkarrizketarekin, beraien arteko bat sentitzen naiz.

Iritsi gara ikastolara; hemen ere su-etena mantentzen da, neskak inguruan ditudalako ni babesten. Baina nire barruan ez dago bakerik. Jakin badakit ikastolako ikasle zaharrenek eta nire mailakoek "*Mitxe maricón*" deitzea, barruan sentitzen dudan sufrimenduaren puska bat besterik ez dela. Puska mingarria, baina ñiminoa azken finean. Neure burua, askatzerik asmatzen ez dudan mataza labirintikoa da eta ez dut liberatzea lortzen.

Arratsaldeko zazpi eta erdiak dira eta etxerako bidean naiz, *entrenaren* ostean leher eginda. Ez da neke fisiko hutsa; hori baino askoz ere gehiago da. Ez dut burua jasotzerik lortzen; burumakur egiten dut etxerainoko bidea, etsi gaizto.

Bidean, topoaren tunelaren ondotik igarotzean gelditzeko eta beherantz begiratzeko tentazio ikaragarria daukat. Zer sentituko ote da behera erortzean? Ez zait sekulan altuera gustatu izan, baina onartu behar dut erakarpen modukoa eragiten didala. Ez dakit, debekaturiko zer edo zer izango balitz bezala: *ez zurekin, ezta zu gabe ere*.

Tentazioa baztertuta aurrera jarraitzen dut eta berehalakoan iristen naiz Fanderiara. Jende asko ikusten da kalean, auzoko taberna eta parkeetan. Pausoa azkartu dut, bidea lehenbailehen egin nahian inoren arreta erakarri gabe. Jada etxeko atarian nago. Salbu. Igogailuaren inguruan jendea sumatzen dut berriketan, beraz, hiru solairuak oinez egitea erabakitzen dut. Zerrailari bi jira eman eta barrura sartu naiz. Bakarrik nago. Orain bai onik.

Nire lurraldean nago eta instant berean eztarriko korapiloa zertxobait baretzen dela sumatzen dut, ez du hainbeste estutzen. Arropa erantzi, motxila hustu eta bainurantz zuzentzen naiz. Dutzatu egiten naiz, beste behin ere nire gorputz arrotza belakiarekin berrikusiz, emeki. Eta negar egiten dut. Malkoek nire aurpegia zeharkatzen dute eta ezin dut (ala ez dut nahi?) ezer egin hori saihesteko. Zergatik sentitzen da nire bihotza modu batekoa eta gorputza beste batekoa? Zein naiz ni benetan? Zergatik ezin naiz mutil *arrunta* izan?

Malkoak lehortu ditut. Biluzik oraindik ere, arrebaren gelarantz abiatzen naiz. Tristura-ekaitzaren ostean lasaiago nago, beraz, momentua gozaten saiatzen naiz. Amak arratsaldeko txanda du eta Maialen ez da ostirala arte iritsiko. Unibertsitatean ikasten ari da. Nik ere kanpoan ikasi nahi dut. Horregatik asko saiatzen naiz ikasketetan, oso ona izan nahi dut herritik alde egiteko aukera guztiak izan ditzadan. Bestelako jendea ezagutu nahi dut, naizen bezala onartuko nauena, eztultxo susmagarririk gabe, maritxu-imintziorik gabe, "*Mitxe, Mitxe, Mitxe...-rik*" gabe.

Maialenen armairuaren atea zabaldu eta bere barruko arropa tartean miatu dut: tanga eta galtzerdi beltz eta leun batzuk hautatu ditut. Izugarri gustatzen zaizkit, hain dira finak, hauskorrak... Behatzak

labaindu ditut ertzeraino eta kontu handiz jantzi ditut, errituaren zati bat baita. Ondoren gona motz eta beltza aukeratu dut. Nire zango luzeak nabarmentzen ditu eta espezial geratzen zait. Armairua arakatu dut eta eskote handiko blusa gorria jantzi dut. Ia-ia prest nago. Oinetakoak falta ditut. Eskerrak arrebak metro eta laurogei neurtzen duen, bestela ezinezkoa izango nuke bere takoidun botin zoragarriak janztea.

Behin apain jantzita, amaren apain-mahairantz abiatu naiz. Bertako ispiluan neure burua ikusita, irribarre epel batek egin diet ihes. Gero eta gehiago gustatzen zait ikusten dudana. Adats beltzarana nahastu dut egun osoan eraman duen moldea hautsi nahian. Aurpegiko ileak baztertzeke, ortzadarraren koloreak dituen zinta erabili dut. Oso aproposa. Amaren nezeserretik makillaje basea atera eta aurpegian zehar zabaldu dut. Segidan errimelaren txanda da; begiko marra ere margotu dut. Azkenik, ezpainak. Irribarre zabala eta zintzoa. Liluratu egiten nau ispiluan ikusten dudana. Jada ez da Jon. *Jone naiz.*

Gozatu egiten dut mementoa: Maialenen poltsa bat sorbaldan zintzilik dudala pasilloan zehar kulunkatzen naiz, irtirin. Takoiei esker aldakek beste mugimendua dute, eta oso emakume sentitzen naiz. Sukaldean freskagarri bat hartu dut, Paris ala Erromako terraza batean egongo banintz bezala. Geroxeago, Becquerren poema-liburua esku artean dudala besaulkian eseri naiz, zangoak gurutzatuta, benetan Jone naizela sentituz. Ongizateak korapiloa askatu du guztiz, eta aldi labur batean errealtate gordinetik ihes egitea lortu dut.

Handik pixka batera sakelako telefonoaren alarmak errealtatera itzularazi nau.

Gaueko 9ak dira eta ama 9:30 aldera iritsiko da etxera. Errituaren atzera buelta hasi da, Jon izatekoa, errealtate krudela.

Mahaia atondu dut eta afaria prestatzeari ekin diot: entsalada eta patata-tortilla. Ama iritsi denean muxu goxoa eman diot masailean. Bueltan beste bat itzuli didanean arretaz begiratzen didala antzeman dut, baina ez du ezer esan. Irribarre egin dit maitekiro eskuaz nire aurpegia laztantzen duen bitartean, baina tristura apur bat ere nabari diot.

– Tipititin, tipititin, tipititin, tipititin...

“Jaiki, Jon, esnatu, gaur egun ederra izango da-eta!”.

Eguneroko errutina: autobusa, “Mitxe, Mitxe, Mitxe...”, su-etena, ikastola...

Bio-geoko eskola jasotzen ari gara. Egia esan, izugarri gustuko dut, ez dakit irakasgaia bera, ala irakaslea den. Ziur aski biak. Aste honetan, gainera, erabat liluratuta gaitu denak, baita trauskilenak ere. Zergatik? Sexualitatea bizitzeko eta esperimintatzeko hainbat moduz hitz egiten ari zaigulako, itzulinguruka eta hitzerdika ibili gabe, bakoitzari bere izena jarritz. Astelehenean homosexualitatea izan genuen hizpide; asteartean heterosexualitatea eta gaur, denak adi-adi gaude ea zein gai hautatu ote duen jakin nahian.

- Tira, neska-mutilak! Jarraitu egingo dugu sexualitatea bizi eta sentitzeko moduei helburuz berriketan. Gaurkoan transexualitatea izango dugu hizketa gai. Inork ba al daki zer den?

Barre-karkarak ahapeka.

Martxel, traukilenetako batek, erantzun dio:

Nik badakit zer den; hori maritxu bat da, emakume janztea gustatzen zaiona, trabesti bat. *Desbideratua*.

Barre-karkarak, oraingoan ozenki. Sarak eta Leirek ez dute barrerik egiten. Nik ere ez. Irakasleak seriooki begiratzen dio Martxeli, zinez arduratuta. Isiltasuna eskatzen du.

Ez, Martxel. Oso oker zaude. Jakin badakit euskara irakasgai landu duzuela zer den estereotipo bat, ezta? Bada..., zure interbentzioa *estereotipoaren* isla garbia da, Martxel.

- Zaska!- pentsatu dut nire baitan.
- Transexuala zera da- jarraitu du irakasleak-, bere gorputzari ez dagokion sexukoa sentitzen dena; ez dagokion gorputz batean preso, gatibu sentitzen dena. Transexualak sentitu, bizitzen duena da bere genitalak ez datozela bat bere genero psikologikoarekin...

Nerea irakasleak jarraitu egin du azalpen xehe-xehea egiten. Horrela, eskolak iraun duen ordu betean. Nire egin dut hitz bakoitza, adibide bakoitza, xehetasun bakoitza. Bere azalpenek nire azala aitzo zorrotz bat izango balitz bezala igaro, eta nirekin luze daraman korapilo mingarria urratzen dute. Beldurrez, ikaraz paralizatuta eduki nauen korapiloa askatzen ari da astiro, emeki, ia-ia desagertzeraino. Aspalditxo ezagutu ez dudak bakeak, lasaituak hartzen nau. Etengabe amildegia ertzean egotearen sentsazioa, eguzkia ezkututzen zuten hodeitzarrak desagertu egin dira. Atertu du.

Txirrinak jo du, nahi baino lehenago. Nereak trasteak hartu dituenean, bere atzetik atera naiz. Pasilloan deitu egin diot.

- Nerea! Zurekin hitz egin nahi dut, ongi datorkizunean. Ahal duzunean...

Irakasleak irribarre zabala eskaini dit.

- Oraintxe bertan, Jon. Gauza garrantzitsuek ez dute inolaz ere itxaron behar.

Sorbaldatik heldu eta tutoretza-gelan sartu gara.

Urtarrilaren 15a da eta DBHko hirugarren mailan nago. Oraintsu jakin dut zein naizen eta ziur nago nire helburua lortuko dudala berandu baino lehen, horretarako gaitasuna eta heldutasuna eskuratzen dudanean.

10 urte geroago

En los mapas del cielo el sol siempre es amarillo. Y las nubes, la lluvia no pueden velar tanto brillo. Ni los árboles nunca podrán ocultar el camino. (...) Siete mares he surcado, siete mares color azul. Yo soy nave, voy navegando y mi vela eres tu. Bajo el agua veo peces de colores, van donde quieren no los mandas tú, no los mandas tú.

Toquinhoren “Aquarela” abestiaren melodia goxoak esnatu nau. Goizeko zazpiak dira. Ez dut iratzargailua itzali, izan ere, gustuko dut, oso, musika atsegingarri eta iradokitzaille horrek gaueko ametsetik ateratzea. Abestiak amaren etxea hartu du eta baikortasun txutea eman dio jaio berri den egunari.

Dutxatu ondoren, gozatu egin dut komuneko ispilu zaharrak itzultzen didan irudia ikusita.

“... piensa que el futuro es una acuarela y tu vida un lienzo que colorear, que colorear...”

Toquinhoren ahots ezitia entzuten dut arretaz. Buruarekin baiezkoa egin dut. Horrelaxe da. Nire bizitza egunero, momenturo koloreztatzen dudan mihisea da, eta gaurkoan oso era berezian koloreztatuko dut. Ikastolara itzuliko naiz, dena hasi zen garaitik hamar urte geroago. Irakasle taldeak gonbidapena luzatu dit: DBH laugarren mailako neska-mutilei hitzaldia emateko gonbidapena, alegia. Inolako zalantzarik gabe onartu dut, jakina!, nahiz eta New Yorketik bi hegaldi hartu behar izan ditudan eta ekonomikoki ez den inolaz ere onuragarria izango. Merezi du. Zalantzarik gabe. Zoriontsua naiz, ikaragarri zorioneko.

Nire bizipenak, nire esperientzia kontatzeko eskatu didate. Eta horixe egingo dut, besterik ez. Ez dut inolako euskarririk prestatu horretarako. Neu naiz euskarria. Urte hauetan guztietan nire emozioak eta sentimenduak komunikatzen ikasi dut, arreta galaraziko duen periferikorik gabe. Ez dut ezer behar. Emozioak dira bihotzeraino iristen direnak, eta nik horretaz, asko dakit.

Maialeni eskatu diot autoa ikastolara igotzeko. Bertan eserita nagoela atzera begiratu eta bi iloben aulkiak ikusi ditut eserlekuetan iltzatuta. Ederki aldatu zaigu bizitza, alajaina!

Bi kilometro eskas dira etxetik DBHko eraikineraino; amaigabeak orain dela hamar urte; instant batekoak, gaur. Berebiziko plazera sentitzen dut; bakea eta guztiekin partekatu nahi dudana zoriontasuna: nire irakasleekin, ikasle gazteekin...

Aparkalekuan utzi dut Maialenen Kia txikia eta sarrerarantz abiatu naiz. Hor ikusten ditut irakasleak nire zain: Miren, Jose Mari, Mari Carmen eta beste hainbat, denek irribarrea ahoan dutela. Nerea bilatu dut guztien artean. Hortxe dago. Metro batzuk aurreratu da eta besoak zabal-zabal dituela, nire izena oihukatu du, emozio-uholdeak gaina hartzen diola:

– Jone, maitia!